

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра іноземних мов

Інститут вищої освіти НАПН України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Донбаський державний педагогічний університет
Українська асоціація когнітивної лінгвістики і поетики
Всеукраїнська асоціація з мовного тестування та оцінювання

ЯКІСНА МОВНА ОСВІТА
У СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ:
ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали I Всеукраїнської
науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 листопада 2017 року)*

Суми
Сумський державний університет
2017

Лямзіна Н. К.

Львівська національна музична академія

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ВЕБ-КВЕСТУ У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Використання інтернет технологій, а саме веб квесту (ВК) при вивченні іноземних мов для професійного спрямування, як зазначає іспанська дослідниця М. Лусон [2], надає студентам необхідні мовні знання та розвиває в них достатні мовленнєві уміння задля ефективного спілкування іноземною мовою із фахівцями, готує їх до самоосвіти й автономного навчання протягом життя, та допомагає студентам у надбанні мультикомпетентності.

Розвиток мультикомпетентності або мультиграмотності (*multiliteracy*) набуває актуальності завдяки змінам, що відбуваються останнім часом у глобалізованому інформатизованому світі. Це, по-перше, зростання культурної та лінгвістичної різноманітності у світі, що приводить до появи великої кількості різновидів текстів, та, по-друге, наслідки розвитку нових інформаційно-комунікаційних технологій (мультимедіа, інтернет), у яких тексти подано за допомогою різних засобів (мультимодально), поєднуючи письмовий вербальний спосіб подачі інформації з візуальним, аудіо та багатовимірним/просторовим.

Оскільки ВК визначається як пошукова діяльність за допомогою інтернет-ресурсів, то з одного боку, він базується на використанні переваг ресурсів «павутини» (інтерактивність, мультимодальність середовища, синхронна/асинхронна комунікація тощо), з іншого, під час виконання ВК інтенсивного розвитку набувають ті уміння, сукупність яких сьогодні відома під назвою «електронна грамотність».

Універсальна електронна грамотність (*electronic literacy*), за Х. Шетцером і М. Варшауером – це уміння пошуку, комунікації і конструювання за допомогою і всередині електронного середовища. Пошук охоплює низку навігаційних, читацьких та інтерпретаційних умінь, а саме: як ефективно вести пошук в інтернеті, як критично оцінювати придатність знайденої інформації для власного дослідження, як оцінювати достовірність мультимедійної інформації. Комунікація передбачає оволодіти прагматикою різних форм синхронного або асинхронного спілкування, і у режимах взаємодії у

парах, і у дискусійних форумах із багатьма учасниками. Конструювання – це вміння працювати індивідуально або спільно з кимось задля написання й опублікування інформації в інтернеті. Воно передбачає володіння авторингом (*authoring*) – процесом авторського створення мультимедіа-продуктів, документів у системі управління документами, веб-сторінками або підготовки HTML-текстів [4, 173–177]

ВК, який уже за своєю суттю вимагає і стимулює розвиток пошукових умінь, має можливості щодо включення до його структури і завдань для забезпечення розвитку усіх трьох видів електронної грамотності. ВК може бути побудований так, щоб ознайомити студентів із перевагами рис он-лайнних текстів і навчити студентів користуватися цими перевагами. Ж. Куаро характеризує ці тексти як «гіпертекстуальні мережі», що застосовують різноманітні нові формати й мають риси, розуміння яких вимагає нових типів розумових процесів [1, 460]

Як стверджує М. Лусон, ВК треба будувати для того, щоб вчити студентів: а) працювати в нелінійному середовищі та по-різному взаємодіяти з онлайн-текстами, б) користуватися пошуковими інструментами (пошуковими системами, електронними базами даних) для знаходження цінних і доречних джерел інформації, в) оцінювати придатність онлайн-інформації щодо власних цілей і уміти ефективно використовувати лінки задля збільшення потоку цінної інформації, г) критично оцінювати правильність/достовірність онлайн-інформації, г) розуміти сутність різноманітних засобів подачі інформації, д) використовувати онлайн-тексти як інтерактивні засоби здійснення діяльності (пошук інформації, замовлення і покупка товарів, перегляд відео, замовлення послуг, участь в опитуваннях/голосуванні, спільна робота у процесі створення текстів тощо) [2, 9–10].

За допомогою ВК можна тренувати студентів цілеспрямовано і свідомо орієнтуватися в електронному середовищі та пересуватися за гіперлінками. Наприклад, тренувати у використанні власних умовиводів і контекстних ключів для визначення, яка інформація може бути знайдена за гіперлінком на конкретній веб-сторінці, чи допоможе або, навпаки, відволікатимете гіперлінк під час пошуку. Бажано й корисно задля наступної рефлексії стратегій, які застосовувались, запропонувати студентам нотувати свій рух крізь тексти, які розміщені на різних лінках.

Через включення до ресурсів ВК текстів, що належать до різних жанрів і різних дисциплін, містять різні точки зору тощо, використання ВК стимулює розвиток ще одного вагомого уміння – оцінювати онлайн-інформацію. Це уміння, за Д. Слауті, інтегрує уміння критично оцінювати достовірність і придатність ресурсів, вирізняти факт від точки зору, виявляти цілі та ідеологічні мотиви написання онлайн-тексту [5, 115]. Як і в інших випадках, пов'язаних із оцінкою, до структури ВК має бути інтегрована пам'ятка, за допомогою якої можна оцінювати онлайн-інформацію.

Згідно з визначенням Т. Марча [3] мета ВК – конструювати нові смисли, що передбачає опрацювання його виконавцями текстів, які по-різному подані сьогодні в Інтернеті. Ці способи мультимодальні – вони інтегрують письмовий текст, анімацію, графічні зображення, інтерактивні прилади/засоби, аудіо та відео. Опрацювання текстів, поданих мультимодально, вимагає від читачів нового типу мислення і умінь, розвивати які можна, обираючи для ВК з іноземної мови саме мультимодальні ресурси.

Мультимодальність ресурсів, запропонованих для виконання ВК, не тільки сприяє формуванню мультиграмотності студентів, а й задовольняє їхні індивідуальні навчальні стилі, допомагає краще розуміти інформацію та переносити її до довготривалої пам'яті. Мультимодальність забезпечує також й інтерактивний характер онлайн-текстів за рахунок елементів, що забезпечують інтерактивність – шаблонів для діалогів, випадного меню, подачі різних попереджень, командної кнопки. Як висновок, обираючи ресурси для включення до ВК з іноземної мови, варто віддавати перевагу ресурсам із високим ступенем інтерактивності.

ВК також може допомогти студентам набути **умінь електронної комунікації** через, наприклад, участь у форумах і використання їх як джерела для отримання інформації. Завдання і ролі, запропоновані у ВК, можна спрямувати на спілкування студентів один з одним, або навіть з експертами у галузі, яку вони досліджують, через електронну пошту. Щоб інтегрувати до ВК інтерактивні форуми, передбачені інструменти для участі в онлайн-дебатах, зокрема, QuickTopic [6].

Насамкінець, уміння електронної комунікації, що передбачають розуміння того, як створити або розробити онлайн-документи та завантажувати інформацію до інтернету, можна розвинути у ВК з іноземної мови через постановку завдань, кінцевий продукт яких пов'язаний з опублікуванням у мережі (веб-сторінка, цифрова презентація, блог, вікі тощо).

Як свідчить наведений вище аналіз, ВК з іноземної мови пропонує студентам нові, більш релевантні, складні й різноманітні можливості для вивчення іноземної мови професійного спрямування, ніж традиційні, неелектронні засоби навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Coiro J. Reading comprehension on the Internet: Expanding our understanding of reading comprehension to encompass new literacies : The Reading Teacher / J. Coiro. – 2003. – № 56 (6). – P. 458–464.
2. Luzón-Marco M. J. Enhancing WebQuest for Effective ESP Learning [Електронний ресурс] / M. J. Luzón-Marco // CORELL: Computer Resources for Language Learning. 2007. – № 1. – P. 1–13. – Режим доступу : <http://www.ucam.edu/corell/issues/Issue1.pdf>.
3. March T. What WebQuests are really? [Електронний ресурс] / T. March // Educational Leadership. – 2003. – Режим доступу : <http://tommarsh.com/writings/what-webquests-are/>.
4. Shetzer H. An electronic literacy approach to network-based language teaching / H. Shetzer, M. Warschauer // Network-based Language Teaching: Concepts and Practice. – Cambridge University Press, 2000. – P. 171–185.
5. Slaouti D. The WWW for Academic Purposes: old study skills for new? / D. Slaouti // English for Specific Purposes. – 2002. – Vol. 21. – № 2. – P. 105–124.
6. WebQuest.org [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://webquest.sdsu.edu>.

Ляшенко І.В.

Сумський державний університет

РОЗВИТОК ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ОСВІТІ

Дистанційна освіта визначається як форма навчання на відстані, за якої «доставка» навчального матеріалу та навчальна взаємодія педагога і студентів відбувається за допомогою сучасних технічних засобів (телебачення, радіо, комп'ютерна мережа). Дистанційне навчання передбачає специфічну педагогічну систему, для якої характерна наявність майже всіх способів організації взаємодії агентів навчального процесу, що мають форму діалогу. Ефективність